

Hệ giá trị đạo đức cách mạng đối với công tác đào tạo đội ngũ cán bộ của Đảng hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh

● MẠCH QUANG THẮNG *

Tóm tắt: Xác định hệ giá trị đạo đức cách mạng nên căn cứ vào những quan điểm của Hồ Chí Minh vì cho đến nay, chưa ai vượt được những điều mà Hồ Chí Minh đã nêu ra. Vấn đề là ở chỗ, Hồ Chí Minh nêu những vấn đề này không phải chỉ ở một bài viết nào, không phải nêu một lúc đủ các yếu tố của chúng, mà cần có sự tổng quan lại mới thấy được một cách hệ thống. Tác giả bài viết bước đầu nêu lên hệ giá trị đó - hệ giá trị đạo đức cách mạng đối với công tác đào tạo đội ngũ cán bộ của Đảng hiện nay theo tư tưởng Hồ Chí Minh.

Đặt vấn đề

Trong công tác xây dựng và chỉnh đốn Đảng, vấn đề xây dựng đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ hiện nay trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết. Trong việc này, cần nhìn thấy vai trò quan trọng của công tác giáo dục - đào tạo nói chung cũng như công tác đào tạo, bồi dưỡng đạo đức cách mạng ở hệ thống học viện và các trường chính trị. Tất cả những điều này cần phải đặt trong hệ giá trị tư tưởng đạo đức cách mạng Hồ Chí Minh.

1. Những nội dung cơ bản làm thành hệ giá trị đạo đức cách mạng

Suốt đời phấn đấu vì sự nghiệp tiến bộ xã hội

Hồ Chí Minh phấn đấu cho sự tiến bộ xã hội suốt trọn vẹn cuộc đời. Hồ Chí Minh nói: “Tôi hiến cả đời tôi cho dân tộc tôi” khi trả lời nữ phóng viên báo *Granma* (Cuba) Mácta Rôhát ngày 14.7.1969. Hồ Chí Minh nói rằng, những lúc phải ẩn nấp nơi núi non, ra vào chốn tù tội, xông pha sự hiểm nghèo là vì độc lập cho Tổ quốc, tự do cho đồng bào. Hồ Chí Minh nói: Tự do cho đồng bào tôi, độc lập cho Tổ quốc tôi, đấy là tất cả những gì tôi

muốn, đấy là tất cả những gì tôi cần. Hồ Chí Minh nói: Tôi chỉ có một sự ham muốn, ham muốn tột bậc, là làm sao cho nước ta được hoàn toàn độc lập, dân ta được hoàn toàn tự do, đồng bào ai cũng có cơm ăn, áo mặc, ai cũng được học hành. Hồ Chí Minh viết trong *Di chúc*: “Điều mong muốn cuối cùng của tôi là: Toàn Đảng, toàn dân ta đoàn kết, phấn đấu, xây dựng một nước Việt Nam hoà bình, thống nhất, độc lập, dân chủ và giàu mạnh, và góp phần xứng đáng vào sự nghiệp cách mạng thế giới”. Chỉ những câu, những đoạn ngắn như thế cũng đủ thấy rằng, giá trị này là từ Hồ Chí Minh rút từ tâm can của bản thân mình ra và nó có ý nghĩa quan trọng như thế nào trong các thời kỳ cách mạng.

Tất cả vì sự nghiệp giải phóng con người (tinh nhân văn)

Các học thuyết, tư tưởng, các giáo lý của các tôn giáo, ... của từng dân tộc và trên thế giới đều đề cập vấn đề con người. Hầu như đó là một trong

* GS, TS, Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

những vấn đề trung tâm. Đầu những năm 20 của thế kỷ XX, ngay trong số đầu của báo *Le Paria*, Hồ Chí Minh đã đề cập giải phóng con người. Hồ Chí Minh nhất quán quan điểm đó, cho đến trong *Di chúc*, Hồ Chí Minh căn dặn Đảng về những công việc thời hậu chiến, trong đó “đầu tiên là công việc đối với con người”.

Mọi giải phóng: giải phóng dân tộc, giải phóng xã hội - giai cấp rồi cuối cùng đều phải đi đến giải phóng con người thì tất cả các giải phóng trước đó mới có ý nghĩa thiết thực. Tình thương yêu, quý trọng con người trước hết phải là dành cho những người bị áp bức, bóc lột, những người cùng khổ; những con người dễ bị tổn thương trong xã hội. Quan niệm đúng đắn của các tổ chức xã hội tiến bộ hiện nay trên thế giới là ở chỗ, khi cho rằng phát triển con người là sự phát triển bao gồm tất cả các khía cạnh trong cuộc sống của mọi cá nhân, từ tình trạng sức khoẻ, tới đời sống chính trị, kinh tế, văn hoá của con người; rằng, phát triển con người theo những mục tiêu đó, là cái đích cuối cùng, tăng trưởng hay phát triển kinh tế là một phương tiện; rằng, mục tiêu cơ bản của phát triển là tạo ra một môi trường khuyến khích con người được hưởng cuộc sống lâu dài, khoẻ mạnh và sáng tạo. Phát triển con người là phải đề cập tính toàn diện của nó. Chính điều này phù hợp với cách tính về chỉ số phát triển con người (HDI) của Chương trình phát triển Liên hợp quốc (UNDP) - kết hợp các chỉ số cơ bản về y tế, giáo dục, tuổi thọ, mức sống. Trước hết là vật chất. Sau nữa là sự giàu có về tinh thần và văn hoá, sự bình đẳng trong xã hội với quan hệ của con người với con người, sự đồng thuận của toàn xã hội, sự hài hoà của con người với thiên nhiên. Hồ Chí Minh nhấn mạnh tới việc phấn đấu cho cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc của nhân dân; nhiều lần nêu lên quan niệm: nếu nước đã được độc lập mà dân cứ chết đói, chết rét thì độc lập chẳng để làm gì; dân chi biết giá trị của tự do, độc lập khi được ăn no, mặc ấm. Nói như thế tức là Hồ Chí Minh đã đề cập những vấn đề tối thiểu và cơ bản nhất của con người: sống có chất lượng tốt, cả về vật chất

và tinh thần, con người phát triển toàn diện vươn tới vương quốc của tự do.

Trung với nước, hiếu với dân

Từ ngữ của chuẩn mực đạo đức này mang về Nho giáo, nhưng theo quan điểm của Hồ Chí Minh thì nội dung hoàn toàn mới, mang tính cách mạng.

Người cách mạng phải đặt quyền lợi của Tổ quốc lên trên hết và trước hết. Cán bộ, đảng viên phải là những người “Giàu sang không thể quyền rũ, nghèo đói không thể chuyên lay, uy vũ không thể khuất phục”. Hồ Chí Minh đặt chữ “trung” lên hàng đầu trong cả cuộc đời của mình và viết trong *Di chúc* khi đề cập việc riêng cũng đặt trong cái chung: “Suốt đời tôi hết lòng hết sức phục vụ Tổ quốc, phục vụ cách mạng, phục vụ nhân dân. Nay dù phải từ biệt thế giới này, tôi không có điều gì phải hối hận, chỉ tiếc là tiếc rằng không được phục vụ lâu hơn nữa, nhiều hơn nữa”.

Trung với nước là từ người chủ tịch nước cho đến người cấp dưỡng, quét rác, ai mà làm tròn nhiệm vụ của mình thì đều là người cao thượng, là người làm tròn chữ “trung”. Mỗi một người trong xã hội đều ứng với một công việc cụ thể, một nhiệm vụ cụ thể, người thì làm bác sĩ, người thì làm giáo viên, người thì làm lao công, v.v.; hễ người nào hoàn thành và hoàn thành tốt việc đó, nhiệm vụ đó thì đó là trung. Chữ trung đó được đo bằng kết quả cụ thể, bằng hiệu quả công tác, chứ không phải bằng lời nói, bằng việc hô khẩu hiệu cho to, cho lớn, cho đồng đạc, lời lẽ khẩu hiệu cho mỹ miều.

Hiếu với dân là nội dung rất cơ bản trong chuẩn mực đạo đức này, làm thành cặp chình thể “Trung với nước hiếu với dân”, trong đó có hiếu với cha mẹ mình, và nói rộng ra là tình họ hàng. Vị trí, quan hệ của cán bộ, đảng viên đối với dân, đặt cán bộ vào vị trí vừa là người lãnh đạo, vừa là người đầy tớ trung thành của nhân dân.

Thực hành cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư

Đạo đức tốt của một con người không phải cứ tự nhiên mà có, nói như Hồ Chí Minh thì nó không phải từ trên trời rơi xuống, mà do tu dưỡng bền bỉ

hàng ngày để phát triển, cùng cố, như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong. Ở nước ta, bảo rằng, luật pháp chưa đầy đủ, không đúng. Bảo rằng, những quy định về kỷ luật chưa nghiêm, chưa chặt chẽ, không đúng. Đành rằng, những “cơ chế”, luật pháp, những quy định là quan trọng lắm trong việc quản lý, chế định hành vi của từng con người mà không có nó thì không thể có một xã hội đúng nghĩa. Nhưng, những cái đó là cần mà lại chưa đủ. Cái thêm vào tổ hợp đó và là quan trọng không kém, và mới đủ, là tự giác, tự tu dưỡng, rèn luyện. Tu dưỡng, rèn luyện như thế để thực hành cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư.

Thể hiện một cách chặt chẽ giữa con người của dân tộc và quốc tế

Đây là một giá trị nữa về đạo đức cách mạng. Cần lắm tinh thần quảng giao trên một tinh thần “tứ hải giai huynh đệ”. Cách mạng Việt Nam là một bộ phận khăng khít của cách mạng thế giới, nước Việt Nam là một quốc gia bình quyền và bình đẳng với tất cả các nước trên thế giới. Hồ Chí Minh nói: *Không có gì quý hơn độc lập, tự do* là nói lên cái ước nguyện và mục tiêu bình quyền và bình đẳng của con người Việt Nam, đất nước Việt Nam.

Hiện nay, Việt Nam coi hội nhập kinh tế quốc tế là xu thế khách quan trong thời buổi toàn cầu hoá. Cho nên, Việt Nam đã hội nhập sâu và đầy đủ hơn vào quá trình đó, một quá trình vừa hợp tác vừa đấu tranh, đấu tranh cho sự phát triển bền vững. Đạo đức cách mạng, để làm cái gốc cho sự phát triển, là phải chống tư tưởng dân tộc hẹp hòi cũng như tư tưởng nước lớn. Dù có không ít điểm khác so với hiện nay do thời cuộc đổi thay trong các quan hệ quốc tế của Việt Nam, một Việt Nam mở cửa, hội nhập, tích cực, chủ động bước vào sân chơi chung của cộng đồng quốc tế, nhưng những quan điểm của Hồ Chí Minh về quan hệ đối ngoại vẫn là những quan điểm dẫn đường với ý nghĩa là phương pháp luận cực kỳ quý báu.

2. Giáo dục - đào tạo cán bộ trên cơ sở giá trị đạo đức cách mạng Hồ Chí Minh

Giáo dục - đào tạo là một trong những lĩnh vực nhạy cảm nhất của văn hoá xã hội con người. Giáo

dục - đào tạo luôn luôn được diễn ra ở cả ba không gian: gia đình, nhà trường, xã hội và giữa chúng có mối liên quan tự nhiên rất chặt chẽ. Còn một lĩnh vực nữa là tự giáo dục. Điều này cực kỳ quan trọng, nó không phải là yếu tố ẩn mà là yếu tố bao trùm lên tất cả mọi không gian. Giáo dục - đào tạo trước hết là của từng con người rồi sau mới là của gia đình, nhà trường và xã hội. Giáo dục - đào tạo chính là quá trình, cách thức làm bộc lộ những khả năng tiềm ẩn của người được giáo dục - đào tạo.

Trong tập *Nhật ký trong tù*, Hồ Chí Minh nêu lên vai trò rất lớn của giáo dục (Nam Trân dịch):

Nửa đêm

*Ngủ thì ai cũng như hương thiên,
Tinh dậy phân ra kẻ dữ, hiền;
Hiền, dữ phải đâu là tính sẵn,
Phần nhiều do giáo dục mà nên*

Theo đó, cần đề cập những vấn đề sau đây:

Chú trọng hơn nữa giáo dục - đào tạo về lĩnh vực đạo đức cho đội ngũ cán bộ Đảng, nghĩa là trong chương trình đào tạo cán bộ của Đảng, phải đặt nội dung đạo đức lên hàng đầu.

Sức mạnh của đạo đức đã lan toả, thâm thấu, trở thành giá trị văn hoá vĩnh hằng trong các thế hệ người Việt Nam. Hồ Chí Minh thấy rõ vai trò to lớn của đạo đức khi nhìn nhận về V.I.Lênin. Năm 1924, khi V.I.Lênin qua đời, Hồ Chí Minh viết trong một bài báo ở tờ *Le Paria* (Người cùng khổ), số 27 (7.1924) như sau: “Không phải chỉ thiên tài của Người, mà chính là tính coi khinh sự sa hoa, tinh thần yêu lao động, đời tư trong sáng, nếp sống giản dị, tóm lại là đạo đức vĩ đại và cao đẹp của người thầy, đã ảnh hưởng lớn lao tới các dân tộc châu Á và đã khiến cho trái tim của họ hướng về Người, không gì ngăn cản nổi”. 31 năm sau, tức là ngày 13.7.1955, Hồ Chí Minh và Đoàn đại biểu Đảng và Chính phủ Việt Nam sang thăm Liên Xô, đến thăm nơi làm việc của V.I.Lênin trong Điện Kremli (Mátxcova). Tại đây, Hồ Chí Minh ghi vào sổ cảm tưởng của Nhà lưu niệm: “Lênin, người thầy vĩ đại của cách mạng vô sản. Cũng là một vị đạo đức rất cao, dạy chúng ta phải thực hiện cần, kiệm, liêm, chính. Tinh thần Lênin muôn đời bất diệt”.

Đạo đức là một giá trị văn hoá tự nó có sức sống vô cùng mạnh mẽ và có sức lan toả vô biên. Theo Hồ Chí Minh, đạo đức người cách mạng như là cái gốc của cây, nguồn của sông. Trong rất nhiều lần nói và viết về điều này, Hồ Chí Minh cho rằng: “Cũng như sông thì có nguồn mới có nước, không có nguồn thì sông cạn. Cây phải có gốc, không có gốc thì cây héo. Người cách mạng phải có đạo đức, không có đạo đức thì dù tài giỏi mấy cũng không lãnh đạo được nhân dân. Vì muốn giải phóng cho dân tộc, giải phóng cho loài người là một công việc to tát, mà tự mình không có đạo đức, không có căn bản, tự mình đã hủ hoá, xấu xa thì còn làm nổi việc gì?”. Hồ Chí Minh coi trọng cả đức và tài trong một con người, nhưng xét về thứ tự ưu tiên thì vẫn cho đức là cơ bản hơn cả. Hồ Chí Minh cho rằng, có tài mà không có đức thì tài ấy chẳng dùng làm gì; có đức mà không có tài thì như ông bụt ngồi đây chẳng hại ai nhưng cũng chẳng có ích gì. Đây là quan điểm cơ bản, có ý nghĩa thời sự hiện nay.

Đã không có ít người cho rằng, bây giờ chỉ cần có tài, có tài thì ở đâu cũng sống được, do vậy làm ăn kinh tế không cần đạo đức. Ý kiến đó là sai lầm vì đã tách văn hoá ra khỏi kinh tế và như vậy, con đường làm ăn kinh tế rất dễ đi vào ngõ cụt. Mọi sự phát triển đều dựa trên một cái nền văn hoá. Kể cả trong kinh tế thị trường, không có đạo đức làm căn bản thì chỉ có chộp giật mà thôi, dù cho đã có luật chơi, mà thậm chí đó là luật chơi chung của thế giới. Thế giới càng phát triển nhanh thì người ta càng báo động mạnh hơn về tính bền vững của sự phát triển, về sự mất đi cái tính văn hoá, về sự phai nhạt dần cốt cách của từng dân tộc, về sự tha hoá của chính bản thân con người.

Đối với người cách mạng, Hồ Chí Minh quan niệm rằng: “Làm cách mạng để cải tạo xã hội cũ thành xã hội mới là một sự nghiệp rất vẻ vang, nhưng nó cũng là một nhiệm vụ rất nặng nề, một cuộc đấu tranh rất phức tạp, lâu dài, gian khổ. Sức có mạnh mới gánh được nặng và đi được xa. Người cách mạng phải có đạo đức cách mạng làm nền tảng, mới hoàn thành được nhiệm vụ cách mạng vẻ vang”.

Trong năm cuối đời, năm 1969, Hồ Chí Minh còn viết bài “*Nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân*” đúng dịp kỷ niệm thành lập Đảng để giáo dục cán bộ, đảng viên. Và trong bản *Di chúc*, Hồ Chí Minh viết: “Mỗi đảng viên và cán bộ phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân,... Đoàn viên và thanh niên ta nói chung là tốt, mọi việc đều hăng hái xung phong, không ngại khó khăn, có chí tiến thủ. Đảng cần phải chăm lo giáo dục đạo đức cách mạng cho họ, đào tạo họ thành những người thừa kế xây dựng chủ nghĩa xã hội vừa “hồng” vừa “chuyên””.

Đừng coi nhẹ nội dung này trong chương trình đào tạo, trong khi chú ý quá đáng về trang bị những tri thức khác cho đội ngũ cán bộ. Tri thức là cần, rất cần, nhưng tri thức là bao la như vũ trụ, cần được chọn lọc. Cái cơ bản nhất của người cán bộ chính là cái gốc đạo đức cách mạng.

Thông nhất giữa lý thuyết và thực hành

Hồ Chí Minh là nhà giáo dục không chỉ vì Người là giáo viên của Trường Dục Thanh (Phan Thiết, Bình Thuận) đầu thế kỷ XX. Người là giảng viên của các lớp huấn luyện - đào tạo thanh niên Việt Nam yêu nước trong tổ chức Hội Việt Nam cách mạng Thanh niên những năm 1925-1927 ở Quảng Châu (Trung Quốc). Hồ Chí Minh thực hành giáo dục - đào tạo theo phương pháp tiên tiến, phương pháp tích cực ngay những năm đầu thế kỷ XX. Lối giáo dục - đào tạo mà Hồ Chí Minh áp dụng là dạy và học gắn liền với thực tế, lý thuyết gắn với thảo luận, thực hành. Đào tạo cán bộ Đảng của Việt Nam mà cứ thiên về lý thuyết thì không bao giờ có thể hy vọng tạo ra một đội ngũ cán bộ có chất lượng tốt được.

Con người là một chỉnh thể gồm cả đức và tài, hoặc vừa “hồng” vừa “chuyên”, nghĩa là vừa có phẩm chất vừa có năng lực. Sở dĩ gọi là tổng thể là bởi vì nếu thiếu một trong hai về đó thì không phải là “con người” theo đúng nghĩa một con người hoàn chỉnh như Hồ Chí Minh quan niệm rằng, nếu

thiếu một trong những đức cần, kiệm, liêm, chính thì sẽ không “thành người”. Đào tạo cán bộ là tác động vào cho con người ta về mặt này hay mặt kia, nhưng mặt này hay mặt kia đó, về tổng thể, đều phải tuân theo quan điểm đặt đạo đức lên hàng đầu và phải có khả năng thực hành những điều đạo đức cách mạng đã được học. Hồ Chí Minh bày tỏ quan điểm: Trong việc giáo dục và học tập, phải chú trọng đủ các mặt: đạo đức cách mạng, giác ngộ xã hội chủ nghĩa, văn hoá, kỹ thuật, lao động và sản xuất; cả hiểu và làm theo pháp luật. Thực chất, đó là quan điểm làm phát triển con người Việt Nam. Nhà trường, gia đình, xã hội và tự bản thân mỗi con người Việt Nam phải có trách nhiệm vun lên để đáp ứng được những yêu cầu cách mạng. Không ai không thấy sự cần thiết trong một điều kiện nào đó của hoàn cảnh và của con người, có thể có sự giáo dục chuyên sâu, chuyên biệt về một hay nhiều lĩnh vực nào đó, nhưng con người được giáo dục chỉ được coi là thành công khi con người đó được giáo dục toàn diện, ấy mới là người được giáo dục thành công.

Giáo dục - đào tạo cán bộ Đảng là phải lấy gương sáng, gương tốt chỉ đạo

Đạo lý của vấn đề này là ở chỗ: người lớn tuổi nêu gương tốt cho người nhỏ tuổi hơn; đảng viên nêu gương sáng cho người ngoài Đảng; thầy nêu gương tốt cho trò, v.v.. Nói chuyện với cán bộ ở một trường huấn luyện (11.1945), Hồ Chí Minh nói: Phải làm gương cho đồng bào, phải siêng năng, hăng hái. Tôi lấy thí dụ như trong việc cứu nạn đói, mình bảo người ta 10 ngày nhịn ăn một bữa mà chính đến ngày nhịn, mình lại cứ chén tỳ tỳ thì nghe sao được. Đảng lý dân nhịn một bữa mình nhịn hai bữa mới phải. Về việc khuyến nông cũng vậy, bảo người ta đào đất trồng ngô, trồng khoai mà lúc người ta làm mình lại ngủ thì sao được?... Miệng nói tay phải làm mới được.

Hồ Chí Minh là người ky giáo điều, là một con người luôn luôn canh tân. Đã có nhiều lần Người đề cập vấn đề giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin. Nói chuyện với cán bộ của Ban Tuyên huấn Trung ương Đảng năm 1968, Người nói: Các chú dạy cho cán bộ, đảng viên và nhân dân về chủ nghĩa Mác -

Lênin, chắc có nhiều người thuộc, nhưng các chú có làm cho mọi người hiểu chủ nghĩa Mác - Lênin là thế nào không? Theo Bác, hiểu chủ nghĩa Mác - Lênin tức là cách mạng phân công cho việc gì, làm Chủ tịch nước hay nấu ăn, đều phải làm tròn nhiệm vụ. Không nên đào tạo ra những con người thuộc sách lâu lâu, cụ Mác nói thế này, cụ Lênin nói thế kia, nhưng nhiệm vụ của mình được giao quét nhà lại để cho nhà đầy rác. Hồ Chí Minh cho rằng: Lấy gương người tốt, việc tốt có thật trong nhân dân và cán bộ, đảng viên ta mà giáo dục lẫn nhau, đó chính là một cách tuyên truyền, giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin thiết thực nhất. Cũng như vậy, Hồ Chí Minh nói: Lấy gương người tốt, việc tốt để hằng ngày giáo dục lẫn nhau là một trong những cách tốt nhất để xây dựng Đảng, xây dựng các tổ chức cách mạng, xây dựng con người mới, cuộc sống mới.

Làm gương sáng cho người khác soi, đó là một phương cách xử thế ở đời. Do đó, bản thân các gương tốt đã là bài học quý và sáng giá để làm “giáo án” cho đào tạo cán bộ Đảng. Nhiều điều phân văn hoá hay là đạo đức giá thường là có bốn biểu hiện: (1) Nói thì nhiều nhưng làm thì ít; (2) Nói thì hay nhưng làm thì dở; (3) Nói mà không làm; (4) Nói một đằng làm một nẻo. Hồ Chí Minh cho rằng: ở phương Đông và ở Việt Nam, một tấm gương sống còn có giá trị hơn một trăm bài diễn văn tuyên truyền. Trong cuốn *Đường cách mệnh*, đầu tiên Hồ Chí Minh quan tâm là giáo dục cho học viên về *Tư cách của một người cách mệnh* gồm có 23 điều. Vào một tổ chức nào đó, trước hết phải có đủ tư cách. Ngay vào một câu lạc bộ nào đó cũng phải tuân thủ đúng quy định, điều lệ của câu lạc bộ. Nếu không, người đó không đủ tiêu chuẩn để tham gia. Huống hồ vào một tổ chức yêu nước, cách mạng, càng cần có tư cách. Và, điều 10 trong 23 điều tư cách đó được ghi trong cuốn *Đường cách mệnh* là: “Nói thì phải làm”.

Trong suốt cuộc đời hoạt động cách mạng, Hồ Chí Minh luôn gương mẫu trong việc “nói đi đôi với làm”. Mà lạ thay, có những điều Hồ Chí Minh làm được, làm một cách dễ dàng và tự nhiên, không gượng gạo thì đối với nhiều người khác làm không

được, hoặc không muốn làm, hoặc làm một cách gượng ép, kiểu cứ cố làm thật nhưng càng cố làm thì càng thấy giả tạo theo kiểu diễn kịch. Hồ Chí Minh chấp hành pháp luật một cách rất nghiêm minh. Ở đây cần cả dũng khí và cần cả tư duy cũng như cần cả cái nếp tu dưỡng đã thành kết quả tất yếu. Cái thật, cái giả trong hành động làm gương không thể che mắt thiên hạ được, nhất là hiện nay các phương tiện nghe nhìn bắt ở các góc độ khác nhau, ở không gian rất nhiều chiều trong dân chúng chứ không chỉ là không gian ba-bốn-năm... chiều trong kỹ thuật quang học.

Đào tạo làm cho đội ngũ cán bộ Đảng tích cực lãnh đạo chung tay xây dựng môi trường đạo đức cách mạng

Trong xây dựng môi trường đạo đức cách mạng, rõ nhất là chú trọng những vấn đề sau đây: 1) Sống, làm việc theo Cương lĩnh, điều lệ Đảng, đường lối, quan điểm, chủ trương của Đảng, Hiến pháp và pháp luật của Nhà nước; 2) Tôn trọng và phát huy những truyền thống tốt đẹp, những thuần phong mỹ tục; 3) Tạo ra một cách thường xuyên tinh thần đề cao cái đẹp, cái tốt; lên án cái xấu, cái ác và khuyến khích mọi người làm việc thiện, nhà nhà làm việc thiện. Cái thiện và cái ác đều ở trong mỗi một con người và ở ngay xung quanh chúng ta; 4) Kết hợp chặt chẽ hơn nữa giữa gia đình, nhà trường, xã hội (trong đó rõ nhất là vai trò của các tổ chức Đảng) trong việc xây dựng môi trường đạo đức mới; 5) Giải quyết đồng bộ tất cả các mặt

chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội, làm cho Đảng luôn trong sạch, vững mạnh, làm cho đất nước Việt Nam phát triển nhanh và bền vững. Dù áp dụng biện pháp nào đi chăng nữa thì ý thức tự giác của mỗi cá nhân là quan trọng nhất. Chính ý thức và hành động của mỗi người đảng viên, cán bộ Đảng là điều kiện để tạo ra môi trường tốt đẹp. Cuộc sống của mỗi người chính là một yếu tố cấu tạo nên cuộc sống của xã hội. Mà đứng về khía cạnh đạo đức cách mạng mà nói thì mỗi cá nhân cán bộ lại là kết quả của một quá trình giáo dục - đào tạo hằng ngày của tất cả các tổ chức trong xã hội, trong đó đặc biệt là tổ chức Đảng.

Kết luận

Những giá trị đạo đức, về thực chất, hiện nay, cần thể hiện thật rõ trong các cơ sở đào tạo đội ngũ cán bộ của Đảng. Do vậy, cần có cách nhìn bao quát và sớm ban hành một chương trình giáo dục-đào tạo đạo đức cách mạng cho cán bộ. Kiểm tra, kiểm soát chương trình đó và luôn luôn bổ sung, điều chỉnh để hoàn thiện nó. Làm như vậy thì chất lượng đào tạo cán bộ mới được nâng lên, đạo đức cách mạng của đội ngũ cán bộ mới được xác lập và rõ nét trong tư chất của người cộng sản. Điều này là quan trọng và cấp thiết sau hơn 30 năm đổi mới đất nước, làm cho Đảng nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của mình. Đó cũng là việc làm thiết thực nhất để thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội XII để tiến tới Đại hội XIII của Đảng./.

The System of Revolutionary Ethical Standards for the Training of Party Personnel in the Light of Ho Chi Minh Thought

Abstract: The identification of the revolutionary ethical standards should be based on the Ho Chi Minh's ideas because nobody has proposed better ideas so far. However, these ideas were made by Ho Chi Minh not in one writing at a time so they need to be systematized. The author summarizes the system of revolutionary ethical standards in the light of Ho Chi Minh thought and discusses their implications in current training of Party cadres.